

III CZP 58/74 - Uchwała Sądu Najwyższego

Opublikowano: OSNC 1975/6/90, LEX nr 1801

Uchwała

Sądu Najwyższego

z dnia 27 września 1974 r.

III CZP 58/74

TEZA aktualna

W dziale spadku na podstawie art. 1035 i nast. k.c. stan spadku ustala się według otwarcia spadku, jego zaś wartość - według cen z chwili dokonania działu.

UZASADNIENIE

Skład orzekający

Przewodniczący: sędzia Z. Masłowski. Sędziowie: K. Piasecki, W. Kuryłowicz (sprawozdawca).

Sentencja

Sąd Najwyższy, w sprawie z wniosku Andrzeja I. o dział spadku, po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym następującego zagadnienia prawnego przekazanego przez Sąd Wojewódzki dla m. st. Warszawy postanowieniem z dnia 14 czerwca 1974 r. do rozstrzygnięcia w trybie art. 391 k.p.c.:

"Czy w świetle przepisu art. 925 k.c. oraz przepisów o dziale spadku wartość majątku spadkowego ustala się według wartości w chwili otwarcia spadku, czy też według wartości w dacie działu spadku, oraz jaki moment jest decydujący dla oceny stanu spadku, jeżeli między otwarciem spadku a działem nastąpiły zmiany, wpływające na zmiany wartości majątku spadkowego (wykwaterowanie lokatorów z mieszkania spółdzielczego)?"

postanowił udzielić następującej odpowiedzi:

W dziale spadku na podstawie art. 1035 i nast. k.c. stan spadku ustala się według otwarcia spadku, jego zaś wartość - według cen z chwili dokonania działu.

Uzasadnienie faktyczne

Sąd Powiatowy, dokonując częściowego działu spadku, ustalił, że w skład spadku wchodzi m.in. także spółdzielcze prawo do lokalu w spółdzielni budowlano-mieszkaniowej o wartości - według cen rynkowych z daty orzeczenia działowego - 520.000 zł. Prawo to zostało przyznane uczestniczce postępowania Annie K., z jednoczesnym zasądzeniem na rzecz wnioskodawcy stosownej spłaty pieniężnej.

Na skutek rewizji uczestniczki postępowania, kwestionującej określenie wartości spółdzielczego prawa do lokalu według cen z chwili działu (1974 r.) zamiast według cen z daty otwarcia spadku (1944 r.), Sąd Wojewódzki przedstawił Sądowi Najwyższemu w trybie art. 391 k.p.c. przytoczone w uchwale zagadnienie prawne.

Uzasadnienie prawne

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Spadek stanowi ogół majątkowych praw i obowiązków zmarłego (art. 922 § 1 k.c.), skoro zaś otwiera się on z chwilą śmierci spadkodawcy (art. 924 k.c.), to według tej daty określa się stan spadku i według tego stanu nabywa spadkobierca spadek (art. 925 k.c.). Tak ustalony stan spadku stanowi przedmiot działu. Zmiany w tym stanie (w okresie między otwarciem spadku a jego działem) podlegają w chwili działu stosownemu uwzględnieniu i ewent. rozliczeniu, np. w razie sprzedaży przedmiotu spadkowego przez jednego lub wszystkich spadkobierców, utraty wartości rzeczy lub wzrostu tej wartości itp. Spadkobiercy bowiem - skoro do wspólności majątku spadkowego stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności ułamkowej (por. art. 1035 k.c.) - ponoszą skutki zmian w stanie spadku. Dlatego też w postępowaniu o dział spadku sąd, zgodnie z art. 686 k.p.c., rozstrzyga o wzajemnych roszczeniach spadkobierców z tytułu posiadania i używania przedmiotów spadkowych, pożytków i przychodów, poczynionych nakładów i spłaconych długów spadku. Co do określenia wartości spadku stanowiącego przedmiot działu - brak uregulowania ustawowego. Kodeks cywilny nie określa chwili, według której dokonuje się szacunku przedmiotów spadkowych, objętych działem spadku. Szczególne w tym zakresie unormowanie dotyczy tylko określania wartości darowizn przy obliczaniu zachowku (art. 995 k.c.) oraz darowizn podlegających zaliczeniu do spadku (art. 1042 § 2 k.c.). Zagadnienie to wyjaśniły wytyczne wymiaru sprawiedliwości i praktyki sądowej w sprawach o dział spadku obejmującego gospodarstwo rolne z dnia 15.XII.1969 r. (OSNCP 1970, z. 3, poz. 39), stanowiąc, że "oszacowanie gospodarstwa rolnego, jak również innych przedmiotów spadkowych następuje według cen w chwili działu, a nie w chwili otwarcia spadku".

Z powyższych względów należało udzielić odpowiedzi jak w uchwale.